

[Fr. Andersen.]

at søge den ratificeret for Danmarks Vedkommende. Formaalet er utvivlsomt overordentlig nyttigt, der er Enighed om Ændringsforslaget, og jeg anbefaler det til Vedtagelse.

Himmelstrup: Oppe i Nordjylland findes der en Fabriksvirksomhed af meget ejendommelig Karakter; jeg tænker paa Aktieselskabet Kaas Briketfabrik. Den er i bogstavelig Forstand enestaaende; idet det er den eneste Virksomhed af denne Slags, som findes her i Landet. Den er imidlertid ogsaa ejendommelig ved sin Finansiering og den særlige Ledelse, den er undergivet. Staten har i høj Grad finansieret den og indtager gennem Erhvervenes Laanefond en fremtrædende Plads i Aktieselskabets Ledelse. Endelig er den enestaaende derigennem, at den rent beskyttelsesmæssigt har faaet en Særstilling gennem den Aftale, der er truffet med Hensyn til Import fra Tyskland af Briketter; en Aftale, der er truffet for at beskytte denne ene Fabriks Produktion. Fabrikken er stiftet i 1926 paa privat Initiativ, allerede ved Starten blev Staten økonomisk interesseret i Fabrikken, og denne Interesse forøgedes, efter som Aarene gik. Da den Statsinstitution, der hedder Erhvervenes Laanefond, blev oprettet i 1928, gik Statens Engagement over dertil. Første Gang Finansudvalget fik noget med denne Virksomhed at gøre, var vistnok i 1933, da der paa Fabrikken skete en Eksplosion, hvorved en stor Del af den blev jævnet med Jorden. Ved Genopførelsen fandt der saa formidable Overskridelser Sted, at Regeringen henvendte sig til Finansudvalget, og dette nedsatte for at undersøge Sagen et 4 Mands Udvalg med 1 Repræsentant for hvert af de 4 Partier, som er repræsenteret i Finansudvalget. I Løbet af et Aars Tid trak vi fra Venstres Side vor Repræsentant ud af dette 4 Mands Udvalg, der altsaa havde til Opgave at følge Fabrikkens Drift. I Finansaaaret 1935—36 kom der for saa vidt Kompensation herfor, idet Retsstatspartiet, som da blev repræsenteret i Finansudvalget, i dette Aar fik en Repræsentant i det nævnte 4 Mands Udvalg.

Da det ærede Medlem Hr. Hans Hansen (Rørby) havde undersøgt Forholdene, skyndte han sig efter det ene Aars Forløb ogsaa at trække sig ud af det paagældende 4 Mands Udvalg. Dette Udvalg, der nu bestaar af 3 Medlemmer, har ikke af egen Drift givet Finansudvalget som Helhed nogen Meddelelse om Forholdene paa Fabrik-

ken, og det er Grunden til, at vi fra vor Side, da der utvivlsomt er knyttet store offentlige Interesser af økonomisk Art til denne Virksomhed og dens fortsatte Bestaaen, har bedt den højtærede Handelsminister om et Samraad om Sagen. Dette Samraad har fundet Sted, saadan som det findes anført i Betænkningen, og den højtærede Handelsminister har herunder redegjort for, i hvor høj Grad Staten er engageret i denne Virksomhed. Oplysningerne gaar ud paa, at pr. 1. Oktober 1936 var Staten gennem Erhvervenes Laanefond engageret i Kaas Briketaktieselskab med et samlet Beløb paa 1 423 000 Kr., som fordelte sig over en Række Poster; den største er, at Staten gennem Erhvervenes Laanefond ejer godt og vel Halvdelen af Aktiekapitalen, som er 400 000 Kr., nemlig 250 000 Kr. Saa vidt jeg ved, indehaves den resterende Aktiepost af et nordjysk Kul-kompagni, som har Hjemsted i Aalborg, og med hvilket der finder et meget snævert Samarbejde Sted paa det handelsmæssige Omraade. I øvrigt fordeler Statens Engagementer sig paa en Række Poster i dette Selskab, dels Prioriteter, 2den og 3die Prioritet, dels forskellige Indskudslaan, endvidere nogle Garantier dels for Kassekredit, dels for Veksler, og endelig er der ogsaa ydet meget betydelige Driftslaan og Beløb til Belaaning af Fabrikkens Lagre, men det meddeltes af den højtærede Handelsminister, at disse to Poster, baade Driftslaanene og først og fremmest Belaaningsbeløbet, i Løbet af det Driftsaar, vi nu er inde i, altsaa Aaret 1936—37 — Fabrikken har, saa vidt jeg ved, Regnskabsaar fra 1. Juni til 31. Maj —, vilde blive bragt meget betydeligt ned; man regnede fra Ledelsens Side med, at Statens Engagement i denne Virksomhed ved indeværende Driftsaars Udløb vilde være bragt ned fra de nævnte 1 423 000 Kr. til 1 220 600 Kr. — i øvrigt fremdeles et meget betydeligt Beløb.

Endelig er der jo Spørgsmaalet om, hvad denne Virksomhed og Statens Engagement heri allerede har kostet det offentlige, og herom findes der da ogsaa Oplysninger, som gaar ud paa, at Erhvervenes Laanefond allerede har afskrevet og ydet som direkte Tilskud til Virksomheden eller regner med at skulle gøre det i indeværende Regnskabsaar — det er en Opstilling, som skulde angive Forholdet pr. 30. April 1937, dette Regnskabsaar — godt og vel $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., nøjagtigt 503 300 Kr., og det fremhæves udtrykkeligt i de Oplysninger, som er givet Finansudvalget, at dette er kun de rent foreløbige Tab. Det er naturligvis i sig selv et overordentlig stort Beløb, og Forholdet er